

εκφραση

εκδοση της σοσιαλιστικής νεολαίας [ΕΔΕΝ]

αν δεν κλώ εγω
αν δεν κλησ εσυ
αν δεν κλουμε εμεις
πως θα γενουνε
τα σκοταδια λαμψη?

Παρασκευή 16 Νοεμβρίου 1973

Αριθμός φύλλου 6

Στή σύσκεψη στελεχών της πόλης της Λευκωσίας που έγινε την περασμένη Κυριακή, ο Αρχηγός του Δημοκρατικού Κινήματος Δρ. Β. Λυσσαρίδης καθόρισε με σαφήνεια, με πλήρη καθαρότητα σκέψης, αλλά και με τόλμη και αποφασιστικότητα, τη θέση του Δημοκρατικού Κινήματος, μέσα στο διεθνή χώρο όπως διαμορφώνεται σήμερα, ύστερα από την ύφεση στις διεθνείς σχέσεις των μεγάλων δυνάμεων. «Θάταν όμως άφελές, τονίζει ο αρχηγός του Δ. Κινήματος, να νομισθί πως αυτό ισοδυναμεί με μείωση της ιδεολογικής ανάμετρησης, ή με μείωση της προσπάθειας επικράτησης των σοσιαλιστικών αρχών ή των σοσιαλιστικών κοινωνικών συστημάτων προσαρμοσμένων στη θέληση των λαών και τις συνθήκες της κάθε χώρας».

Αυτό σημαίνει πως, κρίση ή ύφεση στις σχέσεις μεταξύ των μεγάλων, δεν σημαίνει αναπόφευκτα και κρίση ή ύφεση στις σχέσεις μεταξύ των καταπιεζομένων λαών και των μεγάλων δυνάμεων — και του ιμπεριαλισμού. «Τό αντίθετο. — Καταλήγει ο Δρ. Λυσσαρίδης — Πιστεύουμε στην όξυνση του αντιαποικιακού αγώνα, πιστεύουμε στην όξυνση της αντιιμπεριαλιστικής πάλης, πιστεύουμε στην όξυνση της αντίστασης έναντίον των νεοαποικιακών και μεταποικιακών διεισδύσεων».

Η διεθνής αντίδραση στην προσπάθεια της να άφοπλίση τά σοσιαλιστικά και πατριωτικά επαναστατικά κινήματα, χρησιμοποιεί τό μοιρολατρικό σύνθημα πως: «Οί μεγάλοι αποφασίζουν και οί «μικροί» έκτελουν, πως, ότι και να κάνουμε εμεις οί «μικροί» καθοριστικός παράγοντας της μοίρας μας και του μέλλοντός μας, θα είναι πάντα οί μεγάλοι ή αί μεταξύ των σχέσεις».

ΟΧΙ. Φωνάζει τό Έπαναστατικό Κίνημα της Κυπριακής Σοσιαλιστικής Νεολαίας και δια του Αρχηγού της διακηρύσσει «Μόνο με την εξέλιψη του Ιμπεριαλισμού, του αποικισμού, του μεταποικισμού, της καταπίεσης και της έκμετάλλευσης είναι δυνατό να θέσουμε σωστές βάσεις για παγκόσμια Ειρήνη. Μόνο με πλήρη άπελευθέρωση, με άποδέσμευση από κηδεμονίες, με έλεγχο των λαών πάνω στους πλουτοπαραγωγικούς των πόρους, με ισότιμη ανάπτυξη, με πλήρη ανεξαρτησία και έλευθερία είναι δυνατό ν' άνοιξουμε τό δρόμο προς μία σταθερή ειρήνη. Και μόνο με την πλήρη κατάργηση της έκμετάλλευσης, διεθνικά και έθνικά, θα έδραιώσουμε αυτή την ειρήνη».

Κι' αυτό είναι κύριο καθήκον των καταπιεζομένων λαών. Καθήκον δικό μας.

ΦΙΝΤΕΛ ΚΑΣΤΡΟ

Η διακήρυξη της 'Αβάνας

...Η γενική Έθνική Συνέλευση του λαού της Κούβας διακηρύσσει — βέβαιη ότι έτσι εκφράζει τό κοινό αίτημα όλων των λαών της Λατινικής Αμερικής — ότι ή δημοκρατία δεν συμβιβάζεται με την κυριαρχία της οικονομικής ολιγαρχίας, με την ύπαρξη φυλετικών διακρίσεων έναντι των Νέγρων, με τά εγκλήματα της Κού — ΚλούΕ — Κλάν, με τις διώξεις, που στέρησαν από την έκτέλεση των επισημονικών τους καθηκόντων επισημόνες όπως ή 'Οππενχάιμερ, που για πολλά χρόνια έμπόδισαν τον κόσμο ν' άκούσει τη θαυμαστή φωνή του Πάουλ Ρόμπσον, αιχμάλωτοι στην ίδια τους τη χώρα και που όδήγησαν στο θάνατο, παρά την αγανάκτηση και τις διαμαρτυρίες, όλου του κόσμου, παρά τις έκκλήσεις κυβερνητικών άνδρων διαφόρων χωρών και τελικά και του Πάπα Πίου 12ου, τό Ζεύγος Ρόζεμπεργκ.

Η γενική Έθνική Συνέλευση του λαού της Κούβας έκφράζει την πεποίθηση των Κουβανέζων, ότι ή δημοκρατία δεν είναι δυνατόν να έκφράζεται μοναχά με την άσκηση του δικαιώματος της ψήφου, που σχεδόν πάντα πλαστογραφείται ή τοις μεγαλοοικογενήμονες και τοις επαγγελματίες πολιτικάντηδες, μα ήπ' τό δικαίωμα των πολιτών να άποφασίζουν, άπως άκριβώς κάνει αυτή τη στιγμή τούτη ή γενική Συνέλευση του λαού της Κούβας, για τό μέλλον τους. Τότε μόνον θα ύπάρξει δημοκρατία στην Αμερική, όταν οί λαοί θνάι πραγματικά έλεύθερα να έκλέξουν, όταν οί ταπεινοί θα πάφουν νάνα ύποταγμένοι από την πείνα, από την κοινωνική άνισότητα, ήπ' την άγρομματοσύνη και νομικά συστήματα στην πιο ντραπισμένη παθητικότητα.

Γι' αυτό ή γενική Έθνική Συνέλευση του λαού της Κούβας καταδικάζει τά λατφούντια, πηγή εξέθλιωσης για τον άγρότη και όπισθοδρομικό, κι' άπάνθρωπο τρόπο παραγωγής. Καταδικάζει την άγρομματοσύνη, την άνεπάρκεια σχολείων, δασκάλων, γιατρών και νοσοκομείων, την έλλειψη περιθαλψης στους γέροντες, που ύπάρχουν στις χώρες της Λατινικής Αμερικής. Καταδικάζει τις φυλετικές διακρίσεις κατά των Νέγρων και των 'Ιντιος. Καταδικάζει την έκμετάλλευση και την ύποδούλωση της γυναίκας. Καταδικάζει τις στρατιωτικές και πολιτικές ολιγαρχίες που κρατούν τοις λαούς μας στην εξέθλιωση, παύ έμποδίζουν τη δημιουργική εξέλιξη και την πλήρη άσκηση της κυριαρχίας τους. καταδικάζει την παραχώρηση στα Έξνα μονοπώλια των πηγών φυσικού πλάτου της χώρας μας, πολιτική ύποταξης και προδοσίας των λαϊκών συμφερόντων. Καταδικάζει τις κυβερνήσεις που άρνούνται ν' άκούσουν την θέληση των λαών τους και ένδίδουν στις διαταγές της Ούάσιγκτων. καταδικάζει τη συστηματική εξέσπτηση των λαών από τά όργανα προπαγάνδας που άνταποκρίνονται στα συμφέροντα των ολιγαρχιών και στην καταπιεστική πολιτική του ιμπεριαλισμού. καταδικάζει τη μονοπώληση των πληροφοριών που άσκεείται από τά πρακτορεία των Ε.Π.Α., που δεν είναι τίποτ' άλλο παρά των Βορειοαμερικανικών τράστ και πράκτορες της Ούάσιγκτων. Καταδικάζει τοις κατασταλτικούς νόμους που έμποδίζουν τοις εργάτες, τοις άγρότες τοις φοιτητές και τοις διανοομένων, τη μέγιστη πλειοψηφία του λαού κάθε χώρας, να οργανώνονται και να παλεύουν για τις κοινωνικές και πατριωτικές διεκδικήσεις τους. καταδικάζει τά

μονοπώλια και τις ιμπεριαλιστικές επιχειρήσεις που άπομυζούν συνεχώς τον πλούτο μας, έκμεταλλεύονται τοις εργάτες και τοις άγρότες μας, κρατούν σε καθυστέρηση τις οικονομίες μας με την άφαιμαξη και προσδιορίζουν την πολιτική της Λατινικής Αμερικής κατά τά σχέδια και τά συμφέροντα τους.

Η γενική Έθνική Συνέλευση του λαού της Κούβας καταδικάζει, έν τέλει, την έκμετάλλευση άνθρώπου από άνθρώπο και την έκμετάλλευση των ύποσαναπύκτων χωρών από τό καπιταλιστικό κεφάλαιο.

Γι' αυτό ή γενική Έθνική Συνέλευση του λαού της Κούβας διακηρύσσει μπροστά στην Αμερική: Τό δικαίωμα των άγρότων πάνω στη γή. τό δικαίωμα του εργάτη εις τον καρπό της εργασίας του τό δικαίωμα των παιδιών στην εκπαίδευση. τό δικαίωμα των άσθενών στην ιατρική και νοσοκομειακή περιθαλψη. τό δικαίωμα των νέων στην εργασία. τό δικαίωμα των σπουδαστών στην έλεύθερη πειραματική και επιστημονική διδασκαλία. τό δικαίωμα των Νέγρων και των 'Ιντιος στην «πλήρη άνθρώπινη όξιοπρέπεια». τό δικαίωμα της γυναίκας στην άστική, κοινωνική και πολιτική ισότητα. τό δικαίωμα των γερόντων σε σίγουρα γηρατειά. τό δικαίωμα των διανοομένων, των καλλιτεχνών και των επιστημόνων να άγωνίζονται με τό έργο τους για έν νέο κόσμο καλύτερο. τό δικαίωμα των Κρατών στην έθνικοποίηση των ιμπεριαλιστικών μονοπωλίων και

Ποιός είναι λοιπόν ό μεγάλος Φιντέλ; Ποιός είναι τούτος ό έπαναστάτης, ό άνθρωπος, ό ήγέτης, που όδήγησε τό λαό της μικρής Κούβας, στην επανάσταση έναντι στη δικτατορία του Μπατίστα και του Αμερικάνικου ιμπεριαλισμού, στην άπελευθέρωση, στο Σοσιαλισμό;

Στενός ό χώρος τούτης της σελίδας για να δώση μία ολοκληρωμένη εικόνα, της προσωπικότητας, της σκέψης και του φιλοσοφικού ύποβάθρου του μεγάλου επαναστάτη.

Επιχειρούμε, σήμερα, μία πρώτη έπαφή, με σύντομα άποσπάσματα από διαφόρους λόγους του.

Τò κατηγορητήριο στα "Ενωμένα" Έθνη

...Σε ποιες συνθήκες θρήκε την Κούβα ή Επανάσταση όταν πήρε την εξουσία; Κατ' αρχήν αποκαλύφθηκε ότι 600 χιλιάδες Κουβανέζοι, ικανοί για εργασία, δεν είχαν απασχόληση. Αναλογικά είναι ένας αριθμός ίσος με τον αριθμό των αναπασχολητών που υπήρχαν στις Ε.Π.Α. κατά τη διάρκεια της μεγάλης κρίσης. Η μόνιμη έλλειψη απασχόλησης στην πατρίδα μας, με άλλα λόγια, ήταν ίση με κείνη που υπήρχε στις Ε.Π.Α. κατά την περίοδο μιάς οικονομικής καταστροφής. Σ' ένα συνολικό πληθυσμό λίγο μεγαλύτερο από 600 εκατομμύρια, τρία εκατομμύρια άνθρωποι δεν απολαμβάνανε το ηλεκτρικό φως, ούτε τις άλλες ανέσεις που παρέχει η χρήση του ηλεκτρισμού. Τριάντη εκατομμύρια άνθρωποι ζούσαν σε κάλτσες, σε παραπήγματα, σε πριονισμένους από κάθε ύψην φροντίδα. Στις πόλεις το ένα τρίτο του οικογενειακού εισοδήματος απορροφούνταν από τα ενοίκια. Όσον αφορά την τιμή του ηλεκτρικού ρεύματος και το ύψος των ενοικίων, ήταν από τα ακριβότερα του κόσμου.

...Αυτή την κατάσταση κληρονομήσαμε και δεν πρέπει να εντυπωσιάζεται υπερβολικά η Συνέλευση, γιατί ό,τι είπαμε για την Κούβα, μπορεί να έχει την αξία μιάς γενικής άκτινογραφίας για τα μέγιστα μέρη των χωρών που αντιπροσωπεύονται εδώ. Ποιά ήταν η αλλαγή που επέφερε η επαναστατική κυβέρνηση; Προδοσία, μήπως, του λαού της; Για τον κύριο πρόεδρο των Ε.Π.Α. ό,τι μεις κάναμε για το λαό μας είναι ίσως προδοσία. Και ασφαλώς θα σκέφτονταν διαφορετικά αν αντί να μείνουμε πιστοί στο λαό μας, θα δείχναμε «νομιμόφρονες» απέναντι των μεγάλων θορειοαμερικανών μονοπωλίων που εκμεταλλεύονταν τη χώρα μας.

Τι έκανε η επαναστατική κυβέρνηση; Τι εγκλημα έχει διαπράξει για να αείζει τη μεταξερσίση που δεχθήκαμε δω και να έχει έχθρους τόσο δυνατούς σαν εκείνους που αποκαλύφθηκαν εδώ;

Τα αίτια προστρίβω με την κυβέρνηση των Ε.Π.Α., παρουσιάστηκαν ό,τι τις πρώτες μέρες της ύπαρξής μας; "Οχι! Φτάνοντας στην εξουσία, είχαμε μήπως την πρόθεση να δημιουργήσουμε διεθνείς περιπλοκές; "Οχι! Καμιά επαναστατική κυβέρνηση που ανεβαίνει στην εξουσία δεν επιθυμεί να έχει προβλήματα διεθνούς χαρακτήρα. "Ο,τι επιθυμεί είναι να αυθεντιώσει κάθε προσπάθεια για να λύσει τα εσωτερικά προβλήματα, για να συντάξει και να εφαρμόσει ένα πρόγραμμα, όπως κάνουν όλες οι κυβερνήσεις που πραγματικά ενδιαφέρονται για τα συμφέροντα της

χώρας τους.

Όταν η επαναστατική κυβέρνηση άρχισε να κάνει τα πρώτα βήματα, η πρώτη πράξη της ήταν να μειώσει τα ενοίκια κατά 50%. Ήταν ένα μέτρο δίκαιο, δοθέντος ότι, όπως είπαμε προηγουμένως, υπήρχαν οικογένειες που Εξόφειαν για στέγη μέχρι το ένα τρίτο του εισοδήματός τους.

Όταν η επαναστατική κυβέρνηση μείωσε τα ενοίκια έκανε έχθρους αυτούς τους λίγους προνομιαχούς ιδιοκτήτες των διαμερισμάτων, αλλά έκανε ευτυχισμένα το λαό, που κατέδηκε στους δρόμους γεμάτους χαρά, όπως θύκανε οποιοδήποτε λαός του κόσμου, ακόμα κι εδώ στη Νέα Υόρκη, αν μάθαινε ένα παρόμοιο νέο. Το μέτρο αυτό δεν προκάλεσε καμιά σύγκρουση με τα μονοπώλια. Μερικές θορειοαμερικανικές εταιρείες, είν' αλήθεια ότι είχαν

λους τους λαούς του κόσμου... για όλους εκείνους τους λαούς, δηλαδή, που ό-κόμα δεν τον έχουν εφαρμόσει: ο νόμος της αγροτικής μεταρρύθμισης. Θεωρητικά δίκαιος, ο κόσμος είναι σύμφωνος με την αγροτική μεταρρύθμιση. Κανένας δεν αποκρτάει να αρνηθεί ότι αποτελεί, για τις υπανάπτυχτες χώρες, έναν ουσιώδη όρο για την πραγματοποίηση της οικονομικής προόδου. Μάλιστα και οι μεγαλοοικονομικοί στούν Κούβα είτανε σύμφωνοι για μιά αγροτική μεταρρύθμιση, αλλά ειδικού τύπου. Έν τέλει η αγροτική μεταρρύθμιση είναι ένα μέτρο που γίνηκε θεωρία και μελετήθηκε όπ' τους οργανισμούς των Ένωμένων Έθνων, είναι κάτι που κανείς δεν άμφισβητεί. Στη χώρα μας είτταν μιά ανάγκη άναπότρητη. Περισσότερες από διακόσιες χιλιάδες οικογένειες χωρικών ζούσανε

Ο ΦΙΝΤΕΛ ΚΑΣΤΡΟ ΓΙΑ ΤΟΝ ΤΣΕ ΓΚΟΥΕΒΑΡΑ

«Θεωρούσε τον εαυτό του σαν ένα

στρατιώτη της επανάστασης και δεν τον άπασχολούσε καθόλου το θέμα της επιβίωσης. Αυτοί που βλέπουν στην έκβαση της πάλης του στη Βολιβία την άποτυχία των ιδεών του μπορούν, με την ίδια άπλοποίηση, να άρνηθουν την έγκυρότητα των ιδεών και των άγώνων όλων των μεγάλων προδρόμων και Έπαναστατών διανοητών, συμπεριλαμβανομένων και των ιδρυτών του μαρξισμού, που δεν κατόρθωσαν να άποτελειώσουν το έργο τους και να θαυμάσουν ζώντας τον καρπό των ευγενικών τους προσπαθειών.»

στην ιδιοκτησία τους μεγάλα χτήρια, όμως σχετικά είτταν λίγα. Σε συνέχεια εκδόθηκε ένας άλλος νόμος που άκυρνωσε τις παραχωρήσεις που η κυβέρνηση του Φαλτζένταιο Μπατίστα είχε κάνει προς την Έταιρεία Τηλεφώνων, που είτταν θορειοαμερικανικό μονοπώλιο. Η επαναστατική κυβέρνηση άκυρώσε τις παραχωρήσεις άποκαθιστώντας τις τιμές των τηλεφωνικών υπηρεσιών σύμφωνα με τα τιμολόγια που ίσχυαν πριν τις παραχωρήσεις και να που ξεπήδησε η πρώτη διαμάχη με τα θορειοαμερικανικά μονοπώλια.

Μα να που έρχεται και ο τρίτος νόμος. Ένας νόμος που δεν επιδέχονταν καθυστέρηση, άναγκαίως τόσο για την πατρίδα μας, όσο, γρήγορα ή άργά, και για ό-

πάνω στα χώματα της πατρίδας μας, χωρίς εν τούτοις, να χουν τη δυνατότητα να τα καλλιεργήσουν.

Χωρίς την αγροτική μεταρρύθμιση η χώρα μας δε θα μπορούσε να έχει κάνει ούτε ένα βήμα για την άνάπτυξη της. Γι' αυτό και την πραγματοποίησαμε. Είτταν ριζική; Δεν είτταν μιά πολύ ριζική αγροτική μεταρρύθμιση. Υπολόγισε περισσότερο τις άνάγκες της άνάπτυξης μας, τις δυνατότητες προόδου της γεωργίας μας. Είτταν, δηλαδή, μιά μεταρρύθμιση που έλυσε το πρόβλημα των άκτιμώνων, το πρόβλημα της προμήθειας ειδών διατροφής πρώτης άνάγκης, που έλυσε το πρόβλημα της τρομαχτικής κρίσης άνεργίας στην ύπαιθρο, που έβετε τέρμα στην τρομερή έξασθλιωση που βαίτευσε στην ύπαιθρο της Κούβας.

Αίτια και άποτελέσματα

Ο Κυπριακός λαός και ο Αρχιεπίσκοπος Μακάριος είναι, άναμφισβήτητα οι μεγάλοι νικητές της τελευταίας δίχρονης κρίσης — της μεγαλύτερης ίσως και της πιό άπικτήδους, του νέου άντιστασιακού άγώνα που άρχισε με την έγκαθίδρυση της «άνεξαρτησίας» — Με τα έξασπασμα της κρίσης, οι προοπτικές μιάς νικηφόρας επίτυχίας, φάνηκαν κατ' αρχήν τρομερά δύσκολες άν όχι άδύνατες. Κατά την διάρκεια της μακρόχρονης σιωπής του 1968—72, — μόνον η έξασπασση την άπάθεια εναντίον της ζωής του Έθνάρχου — η Χούντα σε συνεργασία με την συνωμωτική πολιτική ήγεσία της ντόπιας δεξιάς, κατόρθωσε

α) Νά έξασφαλίσει — με διάφορους τρόπους — την ύπαστήριξη και συνεργασία της ήγεσίας των πλείστον μαζικών όργανώσεων της δε-

Ξιάς Έργατικών, θρησκευτικών, νεολαίας κ.λ.π.

β) Νά διαθρομίσει κατά μεγάλο μέρος τις δυνάμεις άσφαλείας και λειτουργίας του κράτους. Αστυνομία, Έθνική Φρουρά, Κρατική μηχανή, Κοινοτικές άρχες.

γ) Νά άποστείλουν στον Γρίβα στην Κύπρο, να άνασυντάξει και να όπλιση τις ελάχιστατες σκόρπιες δυνάμεις του με την βοήθεια άξιωματικών της Ε.Φ. και την δημιουργία της φασιστικής όργανωσης ΕΟΚΑ Β' (Μετά χρησιμοποίηση τον Γρίβα άναλόγως).

δ) Νά προεξοφλήσει κρίση στην έκκληση — άπου και όταν θα έκρινε άναγκαίο.

Όλα ταύτα τα πέτυχόν χρησιμοποιώντας τα γνωστά τετραμμένα συνήματα της ένότητας δήθεν των έθνικοφρόνων, του Κομμουνιστικού κινήνυου, της άνάγκης ύποταχής στις θελήσεις του «Έ

ημερολόγιο

● Για μιά άκόμη φορά η νεολαία θρικόκεται στην πρωτοπορία του αντιδικτατορικου άγώνα. Με την εύκαιρία της άπειτείου του θανάτου του Παπανδρέου Έξασκούεται η δημοκρατική φωνή του λαού. Φυσικά οι άρχες Έξέρουν πολύ καλά πώς αυτό δεν είναι κάτι που θα συμβαίνει μιά φορά τό χρόνο μα στην κάθε εύκαιρία, πώς η μαζική κινητοποίηση θα κάνει την εμφάνιση της όλο και πιό συχνά. Έτοι φυσική ή αντίδραση της άστυνομίας: Έυλακόπημα και συλλήψεις και δίκες. Όσο για τον κ. Μαρκεζίνη πιστεύουμε πώς δεν τα έγκρινη έλλα αυτά, μα πώς να τόκάνουμε, την «τελευταία λέξη την έχει ο πρόεδρος» κ.τ.λ.

● Η έπίσκεψη του Προέδρου Μακαρίου σε τρεις άδόμευτες χώρες άποτελεί ένα σωστό βήμα στην όσφιξη των δεσμών της Κύπρου με τον άδόμευτο κόσμο. Οι σχέσεις μας με χώρες που τα συμφέροντά τους συγγενεύουν τόσο με τα δικά μας, που οι άγώνες τους για άπαλλαγή από την Έξνη εκμετάλλευση έχει τόσα κοινά σημεία με τό δικά μας είναι άνεκτίμητες. Η θέση μας θρικόκεται Έξκαθάρα μέσα στους άδόμευτους, και άκριβώς εδώ πρέπει να άναζητήσουμε τους πραγματικούς φίλους και ύπαστηριχτές. Η άλληλεγγύη και οι στενές σχέσεις άνάμεσα στις άδόμευτες χώρες άποτελούν την μόνη έγψωση για την παγκόσμια έπιτυχία τους άντιιμπεριαλιστικού άγώνα.

● Στο Βιετνάμ ταλαντεύεται επικίνδυνα η «ειρήνη» που πέτυχε ο κ. Κίσιγκερ για την όποια πήρε και τό Νόμπελ ειρήνης. Και θάταν παράξενο άν δεν συνέβαινε κάτι τέτοιο. Τό ότι οι άμερικανικές άρματώες έφυγαν από τό Βιετνάμ δεν σημαίνει πώς η Έαμερικανική άποφάσισε να άφήσει τον λαό του Βιετνάμ ήσυχο. Αντίθετα η προσπάθεια Έξεακολουθεί να είναι μάξιμου άπορρύθμιση με μινιμουμ ζήτημα. Και μιά και κατάλαβαν πώς δεν διαθέτουν άρκετό άνθρώπινο ύλικό για να κάνουν οι ίδιοι τους πόλεμους τους προσπαθούν να πληρώνουν άνθρώπους — σαν τον Θίου — να τους κάνουν στην θέση τους. Σε πλά μέρη του κόσμου πέτυχαν. Στο Βιετνάμ όμως Έξαχούν κάτι τό βασικό: Βρικόκεται άντιμέτωποι μ' ένα λαό που ό μακροχρόνιος άγώνας που τον άνάγκασαν να διεξάγει τον έχει κάνει να συνειδητοποίησε πλήρως τους σκοπούς του. Και ένας λαός που Έξρει συνειδητά γιατί πολεμά και ποιοί είναι οι πραγματικοί έχθροι του άποτελεί την καλύτερη έγψωση για την συντριβή των Έξνων και της Έξνεδουλής όλιγαρχίας.

● Μετά την πλήρη συντριβή των Ρεπουμπλικάνων στις δημοτικές έκλογές που άποδόθηκε στο άκάνδαλο Γουάτεργκρετ και την συμπεριφορά του Νίξον ο κ. Πρόεδρος «έχασε» και τρίτη βασική μαγνητειαίνια. Η όλη συμπεριφορά του είναι πιά καθαρά προκλητική και προς τό Κογκρέσο και προς τό λαό της Έαμερικής. Ένας άνθρωπος που πολλοί ύποψιάζονται για ένα σωρό παρανομίες, άλλοι για τρέλλα και που άπισώδηποτε η πλειοψηφία του κόσμου και του Κογκρέσου δεν τον θέλουν για πρόεδρο, Έξακολουθεί να κάθεται στο Λευκό Όίκο όπ' άπου καμιά δύναμη δε φαίνεται ικανή να τον κινήσει. Αυτά για την Έαμερικανική Δημοκρατία. Όσο για την Έξαφασίση οι κεφαλαιοκράτες πώς παραπάνω όπ' ότι τους άφείλι και να τον αλλέξουν μ' ένα καλύτερο ύπηρετή τους. Η, και τό πιθανότερο, θα περιμένει ό κόσμο άλλα τρία χρόνια μέχρι τό επόμενο έκλογικό φιάσκο όπου θα παρουσιαστούν δυο ύποψίφια, διαλεγμένοι και έγκεκριμένοι από τα μεγάλα συμφέροντα, να διαλέξει ό κόσμος τό «μιά χειρόν».

● Τα έγγραφα που παρουσιάζονται στην όίκη του Σύρου φέρνουν άνάγλυφα μπροστά μας τη μορφή των πραγμάτων που θ' ακολουθήσει όποιοδήποτε προκίσημα της άντικυπριακής φάρας είτε αυτή όνομάζεται γριβισμός είτε χουντισμός είτε όποιοδήποτε άλλο. Είναι οι ίδιοι άνθρωποι, εργάζονται για τον ίδιο άπέντη, έχουν τους ίδιους σκοπούς και άσφαλως θα χρησιμοποιήσουν τα ίδια μέσα: Έκτελέσεις, συλλήψεις, στρατόεδα συγκεντρώσεως, χαφιεδισμός, κατάντηξη κάθε είδους αντίδρασης. Άς μην έχουμε άυτοπάτες: Οι άνθρωποι αυτοί άποτελούν άμεσο κίνδυνο για τον καθένα άπό μός. Και κόθε άνθρωπος έχει ύποχρέωση να προστάτημ την έαυτό του και την Κύπρο.

Μεγάλο μέρος όπ' τις τράπεζες και από την είσο-

ΔΙΑΚΗΡΥΞΗ ΤΗΣ ΑΒΑΝΑΣ

ΣΥΝΕΧΕΙΑ
Έκ της 1ης

στην άποδέσμευση των πηγών του έθνικού πλούτου; τό δικαίωμα των χωρών στο έλεύθερο έμπόριο με όλους τους λαούς του κόσμου; τό δικαίωμα των λαών να μεταβάλλουν σε σχολεία τα στρατιωτικά φροντήρια και να

όπλιζον τους έργάτες, τους άγρότες, τους φαπητέδες, τους διανοούμενους, να όπλιζον τό Νέγρο, τον Ένδό, την γυναίκα, τό νέο, τό γέρο, όλους τους καταπιεζόμενους κι' εκμεταλλευόμενους, γιατί πρέπει να ύπερασπισθουν με τα ίδια τους τα χέρια τα δικαιώματά τους και τό μέλλον τους.

Η «Σοσιαλιστική Έκφραση» εκδίδεται κάθε 15 μέρες από συντακτική έπιτροπή και εκφράζει την έπίσημη γραμμή της Σοσιαλιστικής Νεολαίας (ΕΔΕΝ), Τ.Κ. 1064 Λευκωσία, Κύπρος. Η «Σοσιαλιστική Έκφραση» κυκλοφορεί κάθε δεύτερη Παρασκευή σαν ένωματωμένο φύλλο της εφμερίδος «ΤΑ ΕΝΑ». Ένυπόγραφες συνεργασίες δεν εκφράζουν κατ' άνάγκη άπόψεις της Σ.Ν.—ΕΔΕΝ.

θνικού Κέντρου» κλπ.

Είπαμε και πριν ότι οι προοπτικές νίκης φάνηκαν κατ' αρχήν άδύνατες. Η έπιτυχία της συνωμοσίας ήταν οίγουρη και Έξασφαλισμένη (άπό μιά πλευρά).

Οι διάφορες φάσεις της κρίσης Έξελίχθηκαν διαδοχικά και προγραμματισμένα, προσέκρουσαν άμας πάνω στις αυθόρμητες μαζικές κλητοποιήσεις των προσδευτικών δυνάμεων και των λαϊκών στρωμάτων της πατριωτικής δεξιάς που δεν άντοποκρίθηκαν στην άδράνεια της ήγεσίας των, (Η συνωμοσία δεν ύπολόγησε φαίνεται, καθόλου τον παράγοντα του λαού) και άργότερα πάνω στην θορραλέα άπόφαση του κράτους να πατάξει την παραιομμία.

Έκείνο που επιβάλλεται τώρα είναι η κάθαρση της δημοσίας ύπηρεσίας και του στρατού, η συνέχιση της λαϊκής έπαγρύπνησης ή χρησιμοποίηση γενικά του λαϊκού δυναμικού όργανωμένο και άποτελεσματικά. Η πείρα άπέδειξε, επανειλημμένα, πώς ό καθοριστικός παράγοντας στην έπιτυχία ενός έθνοκομπελευθερωτικού άγώνα είναι η σωστή άξιοποίηση του λαού. Ο λαός είναι δύναμις μεγάλη είπαμε κάποτε.

Μ. ΤΕΜΒΡΙΩΤΗΣ.

ΤΟ ΧΛΑΣΜΑ ΤΩΝ ΓΕΝΗΩΝ

Πώς να κτισθούν τά γιοφύρια

Στο πρώτο μέρος της μελέτης μας φτάσαμε στο συμπέρασμα ότι το χάσμα των γενιών, της νέας και της πολιώς (της ηλικιωμένης) είναι εύρυν. Παρουσιάζει τήν τάση νά διευρύνεται μ' άνησυχητικό ρυθμό. Διαπισώσαμε ότι είναι ένα καυτό κοινωνικό πρόβλημα:

Είδαμε τήν νέα γενιά στην μία πλευρά του ποταμού νά πετροβολά, νά κατηγορή τούς ηλικιωμένους για κοιροσκοπισμό, άνειλικρίνεια, φαισασιισμό, συμπερονατολογία, καταπάτηση οίείων και αίτιους τής σημερινής άποτυχημένης καταναλωτικής κοινωνίας. Από τήν άλλη μεριά είδαμε τούς «ώριμους» ηλικιωμένους νά ύπερασπίζον τούς έουτους τους και προχωρώντας στην άντεπίθεση νά κατηγορούν τούς νέους γι' άνευθυνότητα, άναρχία, χιπιπιασμό και άσέβεια στα ίερά και τ' άνθρώπινα.

Αιτιολογήσαμε τήν άντίθεση, τό χάσμα, μέ τήν διανοητική ψυχοσύνθεση και τόν γεμάτο άνέργεια οργανισμό του νέου. Μέ τό διαφορετικό κοινωνικοοικονομικό περιβάλλον τής σημερινής έποχής που ζή ο νέος και τής τότε έποχής (30-40 χρόνια π.ν.) που ήταν έλεύος, ο σημερινός ηλικιωμένος. Μέ τόν γοργό ρυθμό τής εξέλιξης των ιδεολογικών ρευμάτων και τών ιστορικών γεγονότων καθώς και μέ τήν τεχνικοεπιστημονική άνόπτυξη κατά τόν τελευταίο μισό αιώνα.

Η ούσία τής εξέτασης του προβλήματος είναι ή πρακτική άντιμετώπιση του προβλήματος: Πώς θά κτιστούν τά γεφύρια ή τουλάχιστον πώς θά στενέψω τό χάσμα σε βαθμό που ν' άποκατασταθώ, νά δημιουργηθώ μία έπικοινωνία μεταξύ των πρωταγωνιστών του δράματος, για τό συμφέρον και των δύο γενιών και γενικότερα όλης τής κοινωνίας και του πολιτισμού, τόσο στα έθνικά πλαίσια όσο και στα πανανθρώπινα.

Οί άνεργοι (προσωρινά, 2-4 χρόνια) νέοι ζώνουν τόν οικονομικό έξευτελισμό τής εξέλιξης από τούς μή οικονομικά άνεξάρτητους των γονιών τους.

Οί πειρασμοί τής κοινοπολιτικής ζωής και ή πρϋκλήση των πλουσιοπαίδων μέ τή σπάταλη ζωή των, τήν στιγμή που χτυπά δυνατό ο παλμός τής ζωής των νέων μας, δημιουργεί άτμόσφαιρα καταπιστικής και παραγμένη.

Αν φαντασθούμε όλα αυτά ή καλύτερα αν δαύμε μέ καθαρό φυτό τήν ζωή των νέων, τότε θά πειστούμε ότι τ' άδιόκριτα γέλια, οί φωνές και άλλες θορυβώδεις άνέργειες των νέων είναι μία διέξοδος στην πίκρα, τήν άγανάκτηση που συσσωρεύεται μέσα τους. Είναι μία έντονη διαμορτωση για μία κατάσταση βασανιστική, άφόρητη.

Τό δεύτερον βήμα είναι νά παραδεχτούμε τό φυσικό νόμο τής εξέλιξης που ιστορικού «γίνεσθαι» και του κοινωνικο-οικονομικού περιβάλλοντος. Ν' άντιληφθούμε τήν διαφορετική ψυχοσύνθεση του νέου από του ηλικιωμένου.

Αφού δεχτούμε τό πιο πάνω τότε θά δεχτούμε ότι δέν είναι δυνατόν, δέν είναι λογικό, είναι άφύσικο μέτρο και κανόνας για τις γενές που έρχονται πίσω μας νά γίνη ή άμορφοία όπως έμεις τήν αισθανόμαστε, ή άρετή όπως έμεις τήν τηρούμε ή άλήθεια και τό δικαίο όπως έμεις πιστεύουμε.

Η εξέλιξη των άείων. είναι φυσικός νόμος, αλλά έ-

**ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΤΙΣΤΑΣΗ
ΕΝΑΝΤΙΟΝ ΤΟΥ ΦΑΣΙΣΜΟΥ.
ΣΥΜΠΑΡΑΣΤΑΣΗ ΣΤΟ ΛΑΟ
ΤΗΣ ΧΙΛΗΣ.
ΣΟΣΙΑΛΙΣΤΙΚΗ ΝΕΟΛΑΙΑ "ΕΔΕΝ"**

στω και χάρην συλλογισμού φανταστούμε ότι ύπάρχει τό άπόλυτον των άείων, τό καθεώτως του άναλλοίωτου ίδεώδους, μέ πιό δικαίωμα να ύποστηρίξωμε ότι ή δική μας γενιά έχει προσεγγίσει τό άπόλυτο και οί έπόμενες γενές που πρέπει νά μς μιμούνται και νά μς παραδέχονται δογματικά; Και μ' αυτή τήν στάση μας νά έπιτυχάνωμε τήν άπομάκρυνση;

Τό πρώτο βήμα για τή γεφύρωση είναι ν' άντιληφθώμε, νά θεβαιωθώμε, νά πιστώσωμε ότι οί νέοι έχουν δύσκολα και πολλά προβλήματα. Είναι βέβαια διαφορετικής φύσης από τό προβλήματα των ηλικιωμένων αλλά δέν παύουν νά δημιουργούν άγχος και αντίδρασεις των νέων άνόλογα μέ τόν βαθμό τής ψυχικής άναταραχής των. Σήμερα οί νέοι δέν είναι εύτυχιόμένοι και νά μην παρασυρόμαστε από τήν επιφανειακή έξαλλωσυνή εύθυμία και ζωηρότητα τους και νά φάνωμε σ' έπίπολα συμπεράσματα.

Οί «ώριμοι» ηλικιωμένοι άναθυμούνται τις στερήσεις τής πολεμικής άναταραχής και τής οικονομικής στενότητας τής νεανικής τους ηλικίας και παραβλέπουν τό άγχος των νέων που δημιουργεί ή νέα καταναλωτική κοινωνία. Βλέπομε μονάχα τις οικονομικές συνθήκες που τυγχάνουν νάιναι καλύτερες από τις παλιές. Παραβλέπουμε τήν έλλειψη εκτίμησης των ήθικών άείων και ίδανικών. Τήν καταπάτησιν αυτών και των ανθρώπινων δικαιωμάτων. Θλιβερές καταστάσεις που δημιουργούν ψυχική σύγκρουση και άντίθεση στους νέους.

Παραβλέπομε τόν έκμεταλλεύει που ένεδρεύει, παρακολουθώ τό νέο και διαφημίζοντας του έντονα τό άσέμνο πορνωγράφημα, τό καταγύγια και ένα σωρό άλλο χαμηλές ένασχολήσεις και άπο-

λούσεις προσπαθεί νά τό έκμεταλλεύη και νά άισχροκερδίση.

Δέν βλέπομε έμεις οί γενοντώτεροι τό προβλήματα που άντιμετωπίζει ο έφηβος, ο νέος από τό γυμνάσιο μέχρι τό Πανεπιστήμιο.

Τις τεράστιες δυσκολίες και στερήσεις που άντιμετωπίζει ο νέος κατά τήν περίοδο τής εκπαίδευσης τους.

Τό δράμα, τόν έξευτελισμό, τις ταπεινώσεις και τά χίλια δυό τρεχάματα των νέων για εξέυρωση εργασίας μέτρια άμειβομένης.

Τό χάσμα θά γίνη μικρότερο από τήν στιγμή που θά πάωμε νά ίσχυρίζομαστε μ' άδιαλαξία ότι σ' όλα τά θέματα, τό σοβαρό και τό αωστό βρίσκονται μέ τό μέρος του ηλικιωμένου, ότι ή σοφία, ή δικαιοσύνη και ή καλαισθησία μς τοποθετούν τόσο ψηλά ώστε νά έχωμε τό δικαίωμα ν' άγνωσύμε τις κρίσεις των νέων, ν' άμφισβητούμε τά αίσθημά τους και νά έλεεινολόγουμε τό γαϊστω τους. Τά χρόνια, ο μόχθος και ή έμπειρία θά πάρουν τήν άξία τους και θά βοηθήσουν στην γεφύρωση του χάσματος εάν μς κάνουν νηφάλιους και πρόθυμους για διάλογο και κατανόηση.

Και προπάντων ν' άναγνωρίσωμε τό δικαίωμα τους και νά θέτωμε τις γνώμες των στή βάση τής άλήθειας και τόν έλεγχό τής άρετής. Όχι μόνο στή δική τους άλήθεια αλλά και στή δική μας.

Οί νέοι πρέπει νά διαφωτιστούν και νά έξηγηθώ ή συμπεριφορά των ηλικιωμένων, ν' άναγνωρίσουν τήν στοργή και τήν καλή διάθεση των γονιών, των ηλικιωμένων, γι' αυτούς, τά παιδιά τους, άσχετα αν δέν έπέτυχαν στην άντιμετώπιση των νέων. Νά δείξουν κατανόηση και ν' άντιληφθούν ότι χρωστούν σεβασμό στην

παλιό γενιά. Κατανόηση και σεβασμό που δέν σημαίνει θβουλος νέους, τυφλή ύπακοή και εξάρτηση.

Νά γίνη προσέγγιση δίχως νικητές και νικημένους, αλλά προσέγγιση άνθρώπων που διαλέγονται, έξηγούν τις διαφορές και τις άντιθέσεις τους, δείχνουν άμοιβαίο σεβασμό και κατανόηση και ένώνουν τις δυνάμεις τους στο κοινό άγώνα για τό κοινό στόχο. Τή δημιουργία τής νέας έλεύθερης σοσιαλιστικής κοινωνίας.

Τό σπουδαιότερο βήμα είναι νά δώσωμε στους νέους καλούς ΚΑΘΟΔΗΓΗΤΕΣ. Καθοδηγητές είναι βασικά ο δάσκαλος, οί ήγέτες τής νεολαίας, οί πολιτικοί και συνδικαλιστικοί ήγέτες. Είναι οί άνθρωποι που καθοδηγούν και πλάθουν τούς νέους από τό γυμνάσιο (και τό δημοτικό άκόμη) μέχρι τό Πανεπιστήμιο. Είναι οί άνθρωποι που καθοδηγούν τούς πολιτικούς, συνδικαλιστικούς άγώνες του λαού. Είναι οί οργανωτές των διαφόρων πολιτιστικών και άθλητικών οργανισμών.

Για νά είναι κάποιος πραγματικός καθοδηγητής πρέπει νά συγκεντρώνει σάν κάτοπτρο τό φώς του πνεύματος και των άνθρώπινων άξιών τής έποχής και νά σκορπίζει ταύτο στα μυαλά των νέων. Ο καθοδηγητής πρέπει νά μιλά σάν γέροντας αλλά νά αισθάνεται σά νέος. Μέ όλα τά χρόνια του, νά βρίσκεται ψυχικά κοντά στους νέους, νά ξερή τούς άγώνες και τις άγώνιες τους, νάιναι κοινωνός τής ζωής των. Έτσι θά κερδίζεται από τούς νέους και συνάμα νά κερδίζει αυτούς.

Πραγματικά ή παιδεία όταν προσφέρεται από έξιους Δασκάλους είναι ο πιο σημαντική παράγοντας που μπορεί νά φέρη σε ούσιαστική συνάφεια τήν γενιά που έτοιμάζεται νά φύγη, μέ τή

νέα γενιά που έτοιμάζεται νά μηπ στο στίβο τής ζωής.

Τό έργο τής Παιδείας είναι νά κáνη τούς νέους κοινωνούς του πνευματικού θησαυρού που έχει συσσωρευθώ από τούς πραγματέστερους. Νά βοηθήση τούς νέους ν' άφομοιώσουν και νά προσαρμόσουν στις σημερινές συνθήκες τό χρήσιμα από τούς παλιούς, οί παλιότεροι χωρίς νά έξομοιωθούν οί νέοι μέ τούς παλιούς. Η νέα γενιά διαλέγεται (κάνει διάλογο) μέ τή παλιά διά τής Παιδείας μέ μεσάζοντα τόν καθοδηγητή Δάσκαλο. Αυτός είναι ο συνθέτης του παλαιού μέ τό νέο, είναι ο σμιλευτής του ώραιού και του άληθινού.

Τή σκυτάλη τής καθοδήγησης θά τήν παραλάβω από τόν Δάσκαλο ο πολιτικός, ο συνδικαλιστής ήγέτης. Στο στίβο τής ζωής, του μεγάλου και πραγματικού σχολείου άναλαμβάνουν τήν ευθύνη για καθοδήγηση.

Ο ρόλος του πραγματικού καθοδηγητή είναι δύσκολος αλλά έλκυστικός. Γι' αυτό και οί άληθινοί έπιτυχημένοι καθοδηγητές δέν είναι εύκολοί.

Αν ένας λαός γεννήση και δημιουργήση άληθινούς καθοδηγητές που νά διέπονται από τό αισθήματα και τά ιδανικά του άνθρωπιστικού σοσιαλισμού και τής δημοκρατίας και ή γεφύρωση και ή δημιουργία τής νέας κοινωνίας είναι εύκαλη.

Για νά συμπληρωθώ ή είσήγησή μας, για νά πάρη σάρκα και όστα τό σχέδιο τής γεφύρωσης πρέπει ν' άναφέρωμε τούς παράγοντες που πρέπει νά δραστηριοποιηθούν για τήν άνάλυση αυτού του έργου, του μεγάλου έργου τής γεφύρωσης του χάσματος των γενεών.

Τό κράτος, ο πιο ισχυρός παράγοντας, πρέπει ν' ά-

νολάβη τήν περισσότερα ενύ θύνη και νά προθή στην άνταξη ενός προγράμματος που:

1. Νά χρησιμοποιήση τά μαζικά μέσο επικοινωνίας για όρθη εξέγηση του χάσματος και σωστή στάση όπέναντι στους νέους και άντιστρόφως.

- α) Με συνεργασίον των ένδιαφερομένων νέων, ηλικιωμένων πολιτικών ήγέτων, ειδικών ψυχολόγων (έπιστημόνων), συνδικαλιστικών ήγέτων ν' οργανωθώ ένα πρόγραμμα συζητήσεων για θέματα σχέσεων νεολαίας και ηλικιωμένων. Ένα πρόγραμμα που νά μην τό πιέζει ο χρόνος ώστε νά γίνη σοβαρή και πολύπλευρη συζήτηση. Ο χρόνος που σπαταλάτε στα δυό σήριαλες νά περιορισθώ. Έάν φύγη ο «Α γνωστος πόλεμος» ή ο «παράξενος ταξιδιώτης» θάχωμε άρκετά 40λεπτα για τέτοιες σοβαρές συζητήσεις.

2. Η κυβέρνηση έχει χρέος μέ τό σωστό προγραμματισμό κα' τήν μητρική στοργή για τούς νέους νά περιορίση τό προβλήματα των νέων. Έάν περιορισθώ τό πρόβλημα τής άνεργίας νέων (έπιστημόνων κ.ά., στο έλάχιστο, εάν γίνονταν προσπάθειες για ύγιή άπασχόλησιν, κέντρα για κατάλληλη τροφή στους εργαζόμενους νέους (μαθητευόμενους τέχνες) εάν προστατευθώ ή νεολαία μας από τήν εκμετάλλευση είτε από τόν εργοδότη είτε από τόν έμπορα του πορνωγράφματος τότε θά κερδίση τούς νέους και αυτή μέ τή σειρά τής θά κερδηθώ από αυτούς.

Τά εκπαιδευτήρια μας ν' οργανώνουν συζητήσεις στις όποιες νά συμμετάσχουν οί νέοι (σοφιστές), οί γονείς και οί Δασκάλοι.

Σ' ένα κλίμα έλεύθερο και δημοκρατικό μέ άμοιβαία κατανόηση, σεβασμό μέ γνώμονα τήν πειθα και τήν άνοχή, νά διαλέγεται ή νέα γενιά μέ τήν παλιά. Η συζήτηση, ή διαφώτιση νάνω ζωτανή, διαλεκτική, πειστική όχι νάχωμε τούς νέους μόνο δέκτες αλλά και παμπούς των δικών τους αισθημάτων και ιδεών.

Νά γίνεται όρθη διαλογή των Δασκάλων που νά εμπνέονται από πίστη στα νεοία, στον άνθρωπο και τήν δημοκρατία. Νά γίνεται συνεχής προσπάθεια για διατήρηση και ένδυνάμωση αυτής τής πίστης.

Η άναγνώριση του δικαιώματος των νέων γι' άνεξάρτησία, αυτοοργάνωση και αυτοδιοίκηση από τήν κοινωνία είναι βασική προϋπόθεση όμαλών σχέσεων των νέων και των ηλικιωμένων.

Ο τύπος μπορεί και πρέπει νά συμβάλη στή διαφώτιση νά γίνη χωρίς συζήτηση, νά δίνη σωστή καθοδήγηση νά προσφέρη στο νέο ένδιαφέροντα άναγνώσματα και γενικά πνευματική τροφή. Ν' άγωνίζεται για πολιτικοποίηση των νέων νά προβάλω τά προβλήματα των νέων.

Τά κοινωνικά προβλήματα δέν λύονται μέ συνταγές, μέ μονόλογα, θεωρία και δογματισμό. Έπιζητούμε διάλογο τόσο από τούς ένδιαφερομένους νέους και ηλικιωμένους όσο και τούς ύπευθύνους τής κοινωνίας μας. Πιστεύουμε στή σχεδίαση συνόλου μέτρων, πρός τή γεφύρωση. Βάσει σχεδίου νά προχωρήσουν όλοι παράγοντες στή σταδιακή έφαρμογή ενός μακρόπνοου σχεδίου. Νά φανούν τομρηοί και νάχωμε γνώμονα τους ότι τ' άείζει ή βαπτιζόμενη συχνά «ΧΡΥΣΗ ΝΕΟΛΑΙΑ».

οι επομενες τρεις εκδοσεις της σοσιαλιστικης εκφρασης θα είναι ως ακολουθως:
παρασκευη 30 του νοβρη
παρασκευη 14 του δεκεβρη
παρασκευη 29 του δεκεβρη
οσοι θελουν προηγουμενες εκδοσεις ας μας γραψουν:
κ. παλαιολογου 23
τ.κ. 1064 λευκωσια.

Δέν ύπάρχει μεγαλυτέρη τιμή από τό νά βρίσκεται κανείς στην πρωτοπορία για τό γκρέμισμα ενός κόσμου που στέκεται έμπόδιο στην προοδο και στην άνθρώπινη εύτυχία και τό χτίσιμο μίας καινούργιας ζωής βασισμένης στην ίσότητα και στην όρθη άξιοποίηση των παραγωγικών δυνατοτήτων.

Δέν ύπάρχει μεγαλυτέρη τιμή από τό νάιναι κανείς στρατιώτης στον οόίγαστο έθνικο-άπελευθερωτικό άγώνα για κατήργηση κάθε μορφής ύποδούλωσης, για κατήργηση κάθε έπιβασσης, για γνήσια έλευθερία και λαϊκή κυριαρχία, για εξέλιξη κάθε διάκριση βασισμένης στο χρώμα, στην φυλή στην θρησκεία, στην έθνική ύπόσταση.

Δέν ύπάρχει μεγαλυτέρη τιμή από τό νά πέφτεις στηνός στο λαϊκό μετερίζι στον άγώνα ενάντια στην ύποδούλωση και τήν εκμετάλλευση στον άγώνα για ένα κόσμο μέ κυβερνήτη τον λαό, μέ τον άνθρωπο έλεύθερο διαφεντευτή τής μοίρας του και τής δουλειάς του, χωρίς τά δεσμά τής οικονομικής, τής κοινωνικής ή τής έθνικής καταπίεσης.

ση - κριτική - ξενή λογοτεχνία - ποιηση - κριτική - ξεν

ΜΠΕΡΤΟΛΤ ΜΠΡΕΧΤ

Σκοπός μας δεν είναι να επιχειρήσουμε μία λεπτομερειακή γνωριμία ή και ανάλυση της πολυεδικής προσωπικότητας του Μπρέχτ, αυτού του γνωστού — άγνωστου μεγάλου μεταρρυθμιστή του Θεάτρου, αλλά να ασχοληθούμε με την κοινωνιοκεντρική κοσμοθεωρία του και την επίδραση που μπορεί αυτή να έχει στον σημερινό άνθρωπο — πολίτη — πνευματικό δημιουργό.

Από φιλοσοφική άποψη ο Μπρέχτ δε δημιούργησε μια αυτόνομη και συστηματική κοσμοθεωρία. Το έργο του είναι μία καλλιτεχνική παραλλαγή ενός ουμανιστικού και ανθρωποκεντρικού μαρξισμού. Η συμπύκνωση των κύριων θεμάτων του είναι: η διαλεκτική του Καιρού και του Άνθρώπου, (ή εποχή επηρεάζει τον άνθρωπο, αυτός τον έαυτο του), η Ζωή (όρμηφόρο, πάθος), και η Έπιστήμη (όρθολογισμός, τάξη), σαν βιωτικές σφαίρες του ανθρώπου, ή πνευματική επανάσταση, που είναι πολιτική και προσάγει την αλλαγή του κόσμου, ή σχετικότητα της

σύνολο των ανθρώπων, παρά μόνο τους λίγους. Είναι η επιστήμη του καπιταλισμού, ή Θρησκεία του Μαμνά.

Η επιστήμη που μπορεί να στηρίξει τα θεμέλια του μέλλοντος είναι η μαρξιστική, ή διαλεκτική. Το πολιτικό πιστεύω του Μπρέχτ είναι ένας καθαρός, ορθόδοξος χεγκελικός Μαρξισμός, χωρίς την άπλοποίηση και υποκινητοποίηση του Λένιν και του Στάλιν. «Είμαι κάποιος, που άπάνω του δεν μπορείτε να κτίσετε», λέει ο ίδιος.

Η θεωρητική βάση του Μπρέχτ, του Μαρξισμού, καθώς και της σχολής του γερμανικού ιδεαλισμού, είναι η διαλεκτική της θεωρίας και της πρακτικής. Ίδεια και πραγματικότητα — λέει ο Χέγκελ — ταυτίζονται στην διαλεκτική διαδικασία. Η διαδικασία του κόσμου (WORLD PROCESS) δεν είναι τίποτε άλλο από την συνειδητοποίηση αυτής της υπέρχουσας ταύτισης της Ίδειας και της πραγματικότητας, εδώ αρχίζει η αποδοκιμασμένη στροφή του Μάρξ, λέγοντας

ταί ακόμα. Στα έργα του ο Μπρέχτ ασχολείται μόνο με την πρώτη θεωρία. Η καπιταλιστική άφρημενοποίηση του κόσμου υποβιβάζει τον συνολικό άνθρωπο στη λειτουργικότητα της αγοράς. Ο αντίκαπιταλισμός του Μπρέχτ έχει συγκινησιακά ουμανιστικά κίνητρα. Το οικονομικό σύστημα εμποδίζει την καλωσύνη και την φιλοφροσύνη, τις βασικές αρετές του κοινοβιοτισμού. Τα κοινωνιολογικά και οικονομικά πλαίσια των έργων δεν αλλάζουν: αντικαθρεφτίζεται μία κοινωνική κατάσταση, όπως στις φράζες του Άγγλικού καπιταλισμού. Ο Μπρέχτ περιγράφει τα έργα του με εφιαλτική εικόνα ενός κρυπτοκαπιταλισμού, ο οποίος πραγματικότητα και αντιπροσωπεύει καιία πραγματικότητα στην εποχή του Μπρέχτ. Μέχρι το τέλος της ζωής του ο Μπρέχτ έμεινε σ' αυτή την οικονομική του πρώτου καπιταλισμού. Οι επιθέσεις εναντίον της κοινωνικής διάρθρωσης είναι αντικειμενικά καλύτερες στην ίδια του την εποχή. Πρώτη φορά συναντούμε την περιορισμένη θεωρητική του ικανότητα αντίληψης.

Μία τυπολογία των προσώπων του Μπρέχτ θα έδειχνε, ότι τα πρόσωπά του βρισκόμενα στους Κακούς Καιρούς, λαχταρούν να γίνουν αυτόνομα και υπεύθυνα, να πραγματοποιήσουν μία αλληλεγγύη ώριμων ανθρώπινων σχέσεων. Το θεωρητικό του κίνητρο είναι ο άνθρωπος. Αυτή είναι η βασική του διαφορά με τον διαλεκτικό ματεριαλισμό. Αυτός ή γήινος παράδεισος της καλωσύνης και της φιλοφροσύνης είναι σχεδόν μία «μεταφυσικοποίηση» του κλασσικού Μαρξισμού, που μάς οδηγεί κοντά στις μαρξιστικές παραλλαγές του υπαρξισμού.

Τν κεντρικό δίωμα όμως δεν αισθάνεται την απαλλοτρίωση του υποκειμένου στον κόσμο των αντικειμένων λόγω της πίστης του στον ορθολογισμό. Ο νοητικός κρίκος των πραγμάτων είναι ο άνθρωπος νους. Το θεατρικό μέσο της απαλλοτρίωσης έχει να δείξει μόνο, πόσο παράδοξο είναι το παρόν. Στην κοινωνιοκεντρική του κοσμοθεωρία ο παραμερισμός της παραλογίας, είναι μόνο ζήτημα χρόνου. Ο άνθρωπος είναι προϊόν των συνθηκών (Καλοί Καιροί), και συγχρόως — κατά δυνατότητα — νικητής των συνθηκών (μέσω αλλαγής) και γι' αυτό λίγο — τραγικός. Το παράλογο της μοίρας γίνεται μεταβλητός παράγοντας στο σύστημα των κοινωνικών σχέσεων. Ο τραγικός ήρωας δεν είναι πια το άτομο, αλλά ή κοινωνιολογική κατάσταση.

Πολλά αποσπάσματα της Μπρεχτικής κοσμοθεωρίας είναι άπλη αντίστροφη της χριστιανικής κοσμοθεωρίας. Ο Μαρξισμός του μοιάζει πολλές φορές με μία αντίστροφη θεολογία. Το έργο του όπωςδήποτε δεν είναι γραμμένο κατά τις καθοδηγήτριες γραμμές του «Σοσιαλιστικού Ρεαλισμού». Η διαμαρτυρική θέση του κατά των Κακών Καιρών του παρόντος έχει θρησκευτικά χαρακτηριστικά. Η πίστη αντικαθίσταται απ' την άμφιβολία, ο Άριστοτελικός

συλλογισμός από την χεγκελική διαλεκτική. Ο Μπρέχτ μετέτρεπε τον κόσμο των χριστιανικών εμπειριών σε Μαρξισμό. Υιοθέτησε την κεντρική σκέψη του χριστιανισμού, την ταπεινή συμφωνία με μία υπερανθρώπινη τάξη, στην μαρξιστική αντίληψη.

Η υπερανθρώπινη αυτή τάξη είναι ή κοινωνία. Η μικρότερη μονάδα της κοινωνίας δεν είναι το άτομο, ο δλόκληρος, αυτόνομος άνθρωπος αλλά τουλάχιστον δύο άτομα δηλ. ή ομάδα. Η θεωρία του Μπρέχτ ενδιαφέρεται για την κοινωνία, όμως ή τέχνη του έχει επίκεντρο τον άνθρωπο.

Η σημερινή κοινωνιολογική επιστήμη έχει να αντιμετωπίσει το επιχείρημα, ότι δεν είναι σε θέση να αντιληφθί πρισματικά τον άνθρωπο. Η κοινωνιολογία αρχίζει με δύο ανθρώπους, το αυτόνομο άτομο δεν έχει κα νέα ενδιαφέρον για την επιστήμη αυτή. Η έννοια, που αντικαθιστά την πραγματικότητα του ατόμου, είναι το αφρημένο προϊόν.

Μόνο ή «μέθοδος» της τέχνης είναι ικανή να αντιληφθί το ολοκληρωτικό άνθρωπο, οι διάφορες επιστήμες αντιλαμβάνονται αποσπάσματα απ' αυτόν. Γι' αυτό ή τέχνη του Μπρέχτ είναι ανθρωποκεντρική, ή πολιτική του θεωρία κοινωνιοκεντρική, χωρίς χωρίς να ταυτίζονται οι δύο έννοιες. Αυτή είναι ή άπορία της κοινωνιολογίας, ή ειδική άπορία του Μπρέχτ και γενικά ή άπορία του πολιτικού ποιητή.

Τό έργο του Μπρέχτ είναι ο αγώνας εναντίον της αδυναμίας της ένωσης της τέχνης του θεάτρου του με την μαρξιστική επιστήμη. Τό πρόβλημα του πολιτικού ποιητή δεν είναι αν τό ποιητικό έργο μπορεί να έχη πολιτικό περιεχόμενο ή όχι, γιατί βεβαίως μπορεί, τό ζήτημα είναι αν μπορεί να μετατραπή ο αυτόνομος κόσμος της πολιτικής με τη δική του λειτουργικότητα, στον αυτόνομο κόσμο της τέχνης, χωρίς να καταστραφή αυτή ή λειτουργικότητά του. Σχεδόν κάθε σύγχρονος καλλιτέχνης αισθάνεται την άπαιτηση για πολιτική δέσμευση. Η τέχνη του μπορεί να έχη πολιτικά κίνητρα πολιτικό περιεχόμενο. Δεν μπορεί όμως να είναι ή ίδια πολιτική. Ο καλλιτέχνης μπορεί να έχη πολιτική και κοινωνία σά στόχο της δημιουργίας του, μπορεί να κάνει ή να επηρεάζη την πολιτική μέσα από τό έργο του, ο ίδιος μπορεί να δράση πολιτικά, αλλά ποτέ δεν ταυτίζονται ή τέχνη του με την πολιτική του έντελώς. Πάντα δημιουργεί σαν ολοκληρωμένος άνθρωπος, κι όχι μόνο σά μέλος της κοινωνίας, κάνει όχι μόνο πολιτική αλλά και τέχνη. Ο καλλιτέχνης μπορεί να είναι πολιτικός, άλλ' όχι έντελώς πρέπει να είναι κάτι παραπάνω από τον πολιτικό για να είναι καλλιτέχνης.

Σ' αυτή την έννοια όφείλουμε να καταλάβουμε τό «πολιτικό» θέατρο και επίση πως είναι δυνατόν να ύ πάρη μία «επιστήμη» του θεάτρου; ή θεατρολογία. (Τού καλλιτεχνικού μας συνεργάτη).

Ο Μπρέχτ, γεννήθηκε στο Αουκμπουργκ στις 10 του Φλεβάρη το 1898 και πέθανε στις 14 του Αυγούστου το 1956, στο Βερολίνο. Όταν ο Χίτλερ ανέβηκε στην αρχή το 1933, έφυγε για τις Ηνωμένες Πολιτείες όπου έμεινε μέχρι το 1947. Σ' αυτή την περίοδο της αυτοεξορίας του έγραψε τα πιο γνωστά του έργα όπως το «Μάνα κουράγιο», «Γαλιλαίος» «ο Κύκλος με την κηρωλία» κ.ά. Όταν επέστρεψε στην Γερμανία, το 1947, ίδρυσε το ΜΠΕΡΛΙΝΕΡ ΕΝΣΕΜΠΛΕ, και από τότε μέχρι και τον θάνατό του ασχολείτο με την παραγωγή των δικών του έργων.

Σκηνή από το έργο του Μπρέχτ. «Η Ζωή του Γαλιλαίο Γαλιλαίου».

ήθικης σαν αφρημένο δόγμα, και τελικά οι Καλοί και οι Κακοί Καιροί. Οι τελευταίοι δυο όροι είναι οι απαλλοτριωμένες χριστιανικές ιδέες της Κόλασης και του Παράδεισου. Η ποπική διαφορά όμως γίνεται χρονική: ή κόλαση δεν είναι πια ο κάτω κόσμος, αλλά το παρόν, ο Παράδεισος δεν είναι πια ο Άλλος Κόσμος, αλλά ή ούτοπία, τό δημιουργικό μέλλον.

Στην εποχή των Κακών Καιρών που ζούμε τώρα, ή καλωσύνη και ή φιλοφροσύνη, οι κεντρικές αρετές, είν αιανόητες και περιττές. Είναι για τους Καλούς Καιρούς. Σκοπός μας είναι να ζήσουμε, να πραγματοποιήσουμε την πρόοδο προς την ούτοπία. Για τόυτο τα διάφορα στάδια της διαδικασίας αυτής έχουν μία διαφορετική ήθικη.

Η αδυναμία των ανθρώπινων αρετών χαρακτηρίζει τ παρόν. Η μόνη έλπίδα είναι, τό μέλλον και ή θεμελιοποίηση και ή πραγματοποίηση της ούτοπίας για μία ειρηνική παγκόσμια κοινωνία. Τό μεταφυσικό πρόβλημα της ύπαρξης του Θεού δεν μάς ενδιαφέρει, μόνο πώς αλλάζει τό έρώτημα αυτό τη στάση του ανθρώπου. Η αντικατάσταση της θρησκείας από την επιστήμη χαρακτηρίζει την καινούργια εποχή. Είναι οι Καλοί Καιροί; Όχι. Η έπιστήμη αυτή — λέει ο Μπρέχτ — δεν υπηρετεί τό

ότι αυτή ή ταύτιση δεν είναι πια δεδομένη (A PRIORI) αλλά πρέπει πρώτα να πραγματοποιηθή με κριτική και δράση. Η διαδικασία του κόσμου — κατά τον Μάρξ — είναι ή πραγματοποίηση αυτής της ταύτισης. Στη θεωρία του Λένιν πάλιν, ανοίγεται τό παμπάλαιο φιλοσοφικό χάσμα ανάμεσα στη θεωρία και στην πρακτική: ή κριτική ανάλυση και ή επαναστατική δράση. Στο θήμα αυτό της εξέλιξης της μεταμαρξιστικής θεωρίας δεν ακολουθήσε ο Μπρέχτ στην άμοιβαία διείσδυση της φιλοσοφίας και της ζωής. Με την ίδια ορθοδοξία πίστευε στην οικονομική θεωρία του Μάρξ, μόνο που εδώ ή αμετάβλητή του πίστη τον κάνει καθυστερημένο. Δυό είναι οι κεντρικές υποθέσεις του Μάρξ. 1ον) Τό δόγμα της συγκέντρωσης της οικονομίας. Η συμπύκνωση των μέσων της παραγωγής οδηγεί στην εξαθλίωση του προλεταριάτου και στην ένταση του αγώνα των τάξεων. 2ον) Ο νόμος της αύξησης των κερδών. Τό μεγαλύτερο κέρδος επιτρέπει την μεγαλύτερη επένδυση και δημιουργεί πάλι τό μεγαλύτερο κέρδος. Τό άποτέλεσμα είναι πάλι ή άπομάκρυνση των τάξεων.

Η πρώτη υπόθεση αναίρεθήκε και δεν αντιπροσωπεύει πια τη σημερινή διάρθρωση των ανεπτυγμένων χωρών. Η δεύτερη συζητεί-

Σκίτσο του Άνδρέα Ράινχαρτ από την παράσταση της Βιολετιάς Σκόνης του Μπρέχτ.